

Samferdselsdepartementet

Postboks 8010 Dep
0030 Oslo

Deres ref.:

Vår ref.: 2009/230
MAB EVTU 527

Dato: 25.8.2009

Høring - Tilleggsutredning om virkninger av EUs tredje postdirektiv

Innledning

Konkurransetilsynet viser til brev fra Samferdselsdepartementet 14. juli 2009. Samfunns og Næringslivsforskning AS (SNF) har på oppdrag fra departementet tidligere utredet konsekvenser av en eventuell liberalisering av det norske postmarkedet, *Effekter ved en liberalisering av det norske postmarkedet* (SNF-rapport nr. 3/09). Som en oppfølging av denne rapporten er det utført en ytterligere utredning fra SNF (Arbeidsnotat nr. 23/09) av spørsmål knyttet til konsekvensene av opphevelse av Posten Norge AS' (Posten) enerett for næringslivet i distriktene, de ansatte i Posten, miljøet og eventuell bruk av kompensasjonsfond for å dekke ulønnsomhet knyttet til leveringspliktige posttjenester. Konkurransetilsynet har blitt bedt om å komme med høringsutspill til tilleggsutredningen.

Tilsynet har i det følgende vurdert eventuell bruk av kompensasjonsfond for å dekke ulønnsomhet knyttet til leveringspliktige posttjenester. Videre blir det gitt innspill knyttet til de konkurransemessige konsekvensene et eventuelt bortfall av Postens enerett for sendinger under 50 gram vil få for næringslivet i distriktene.

Bruk av kompensasjonsfond

Et USO-fond¹ er et fond som skal sikre leveringspliktige tjenester i alle geografiske områder, og det finansieres av tilbyderne. I praksis vil det innebære at markedsmessig lønnsomme geografiske områder må subsidiere ulønnsomme geografiske områder. Som påpekt i rapporten *Effekter ved en liberalisering av det norske postmarkedet* kan USO-fond hindre konkurranse i lønnsomme markeder, og derigjennom føre til et effektivitetstap.² Et eksempel på dette er erfaringene fra Finland hvor den tidligere monopolisten fortsatt har de facto monopol, selv om postmarkedet ble fullstendig liberalisert i 1994.³

Som uttrykt i tilsynets høringssvar på Samferdselsdepartementets høring - *Rapport om konsekvenser av full liberalisering av postmarkedet*, datert 7. april 2009, anser Konkurransetilsynet (i likhet med SNF og Posten), at statlige kjøp gjennomført som en overføring til Posten tilsvarende de beregnede merkostnader knyttet til USO-forpliktelsene er en hensiktsmessig form for finansiering av de ovennevnte forpliktelsene. En ordning med statlige kjøp gir en transparent beslutningssituasjon med hensyn til utformingen av pålagte krav og de kostnader som dette medfører samt stor grad av forutsigbarhet for Posten.

¹ USO står for universal service obligation

² Se side 24 og 25 i SNF-rapport nr. 3/09, http://www.regjeringen.no/pages/2159930/rapport_050309.pdf

³ Se *Main developements in the postal sector (2006 – 2008)* ECORYS Country Sheet (http://ec.europa.eu/internal_market/post/studies_en.htm) og side 56 i *Study of the Consequences of Further Liberalisation of the Postal Market in Norway* (London Economics 2003). (http://www.regjeringen.no/upload/kilde/sd/red/2003/0088/ddd/pdfv/195980-postal_market.pdf)

Konkurransemessige konsekvenser av et eventuelt bortfall av Postens enerett for næringslivet i distriktene

I *Arbeidsnotat nr. 23/09* legges det til grunn at etableringen av ny aktør sannsynligvis vil skje i markedet for massesendinger i sentrale strøk. Det antas også at massesendinger vil bli priset etter hvor mottaker har adresse (destinasjonsprinsippet). Videre blir det lagt til grunn at prisen for massesendinger til mottakere i sentrale strøk ventes å bli lavere enn de er i dag, mens prisen for massesendinger til mottakere i distriktene vil øke i forhold til dagens nivå. Den geografiske enhetsporto⁴ for enkeltendinger vil imidlertid sette et tak på prisen for massesendinger til distriktene. I det følgende har tilsynet vurdert om et utviklingsforløp som beskrevet ovenfor vil få konkurransemessige konsekvenser for bedriftene i distriktet, både som mottakere og sendere av post.

Konsekvensene for bedriftene i distriktene som mottakere av post er drøftet i arbeidsnotatet. SNF legger her til grunn at kostnadene for brevforsendelser til distriktene vil øke. Disse kostnadene kan bli veltet over på kundene/bedrifter i utkantstrøk som mottakere av forsendelsene. Tilsynet anser at denne kostnadsøkningen og overveltningen sannsynligvis vil være marginal, siden portoutgiftene som hovedregel vil være en liten del av de samlede betalinger for en tjeneste. For øvrig kan det være substitusjonsmuligheter for disse tjenestene i form av elektronisk kommunikasjon.

Som avsender må alle bedrifter, uavhengig av lokalisering, betale samme porto for massesendinger for å nå en kunde i sentrale strøk. Det samme gjelder for kunder i distriktene. Som SNF finner tilsynet at destinasjonsprinsippet fører til at bedrifter i distriktene og sentrale strøk konkurrer på like vilkår om kunder med samme bosted.

Etter dette finner Konkurransetilsynet at et eventuelt bortfall av Postens enerett ikke vil få noen konsekvenser av betydning for konkurransen mellom bedrifter i distriktene og sentrale strøk.

Konkurransetilsynet har ingen øvrige merknader til arbeidsnotatet.

Med hilsen

Henrik Magnus Lande (e.f.)
seksjonsleder

Even Tukun
rådgiver

Kopi til:

Fornyings- og administrasjonsdepartementet Postboks 8004 0030 Oslo

Mottakere:

Samferdselsdepartementet Postboks 8010 Dep 0030 Oslo

⁴ Enhetsporto innebærer at porto er den samme uansett innleverings- og utleveringssted, samt uavhengig av kundegruppe, jf. side 7 i St.meld. nr. 17 (1991-92) *Om posttjenestenes framtidige rammevilkår*.